

Skognæringen Kyst med klare tilbakemelding rundt prosessen med svartelisten

I samråd med tidligere forsker Bernt-Håvard Øyen sendte Skognæringen Kyst SA i februar et brev til Artsdatabankens administrere direktør Einar Hjorthol vedrørende arbeidet med svartelisten og med klare innvendinger til de vurderinger som ble lagt ut til ettersyn og kommentarer. 8.1.2018.

Særlig knytter våre tilbakemeldinger seg til hvordan en rekke av bartrærne er håndtert og vurdert i utkastet, og der vi ser meget alvorlig på faglig uetterrettelighet, manglende dokumentasjon, lite eller ingen referanser og en rekke svake og mangelfulle vurderinger gjennomført for skogbrukets sentrale produksjonsarter. Lovnaden for fremmedartsarbeidet, med transparens og kunnskapsbaserte vurderinger er, slik vi vurderer det, brutt på flere punkter. Skognæringa Kyst SA mener det er derfor er nødvendig å varsle fagdepartement og direktorater om de forhold som foreløpig er fremlagt, og vi legger til grunn at ADB får ryddet opp i disse spørsmål før den endelige listen legges ut.

Skognæringa Kyst SA og Kystskogbruket finner det foruroligende at flere faglige innvendinger som både ble reist til norsk svarteliste 2007, i brev til ADB ved fremleggelse av «Norsk Svarteliste 2012», i brev til ADB 23.januar 2017 og i møte med dere våren 2017, blir oversett. I møte med ADBs tidligere direktør Myklebust og utvalgte medlemmer av «karplantegruppen» våren 2017 ble Skognæringa Kyst SA stilt i utsikt at flere av de forhold vi pekte på skulle det ordnes opp i gjennom en revisjon av FAB før vurderingene ble igangsatt. I etterkant ser vi at det høsten 2017 blitt gjennomført en ny evaluering, men uten vesentlig kursjustering.

Følgende forhold nevnes i detalj:

- 1) Norges karplanteflora ved årtusenskiftet telte 1195 såkalte spontane arter, 580 naturaliserte introduksjoner og 672 efemere arter. Så mange som 39 av de 88 artene av vedaktige vekstene som vokser vilt i norsk flora er kategorisert som naturalisert (iflg. Fremstad 2000, Lid & Lid 1994, Jonsell 2000-2001). I arboreter, botaniske hager, byskog og dendrologiske samlinger, og da med et tyngdepunkt i boreonemoral sone på Sør- og Vestlandet, finnes det mer enn 600 arter av trær og busker, hvorav flere blomstrer og setter frø. Noen har vært anvendt i svært lang tid med adskillig dyrkningskompetanse tilgjengelig innen skogbruk hagebruk. Andre er knapt og til dels nylig blitt prøvd i arboreter/samlinger, og hvor lite dokumentasjonsunderlag kan oppdrives. Dette reiser noen vesentlige utfordringer. ADB har bevisst valgt å følge linjen om at viktige (såkalte tradisjonelle) produksjonsarter i jordbruket og husdyrbruket som er «fremmede» ikke skal vurderes, i hagebruket gjelder det noen arter, mens i skogbruket skal underforstått alle utenlandske dyrkningstreslag vurderes. Hvem som har gitt bestilling og legitimitet til en slik inndeling og hvilken protokoll som da følges etter embetsoppdraget fremgår ikke klart av retningslinjene. Er det ADBs styre, er det gjennom press fra miljøorganisasjonene eller er det Miljødirektoratet som eier? Det etterlater i alle fall et inntrykk om at utvalget av arter ADB gjør og de valg som er tatt, kan knyttes til politiske føringer. Vi finner i denne sammenheng sterk grunn til å minne om de grundige vurderinger som foreligger fra EU om fremmede skadelige arter. EUs liste inneholder så langt vi kan se totalt 37 arter, hvorav 25 plantearter. Ingen treslag er med på denne listen.

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

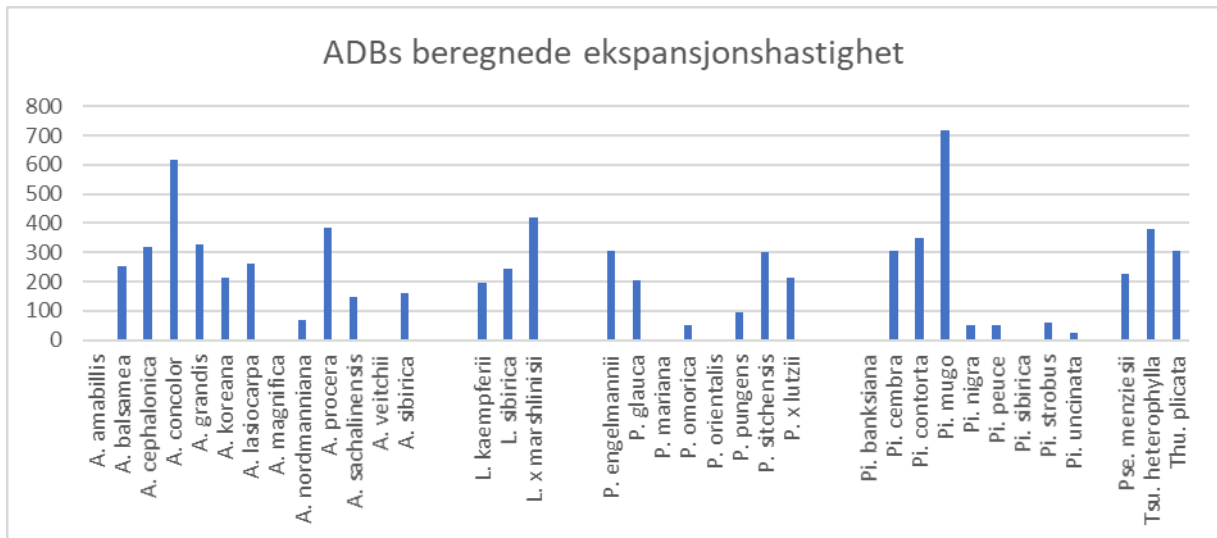
http://ec.europa.eu/environment/pdf/13_07_2016_news_en.pdf

- 2) Arbeidet som gjennomføres er på ingen måte balansert i forhold til alle økosystemfunksjoner, kun utvalgte funksjoner er gitt prioritert. ADB gjennom FAB og vurderingene her blir da en selger av et hovedbudskap om at: «alien is bad, native is beautiful». Spesielt alvorlig blir det når innplassering på fremmedartslisten av svært mange borgere oppfattes som førende for hvorvidt en dyrkningsart skal kunne benyttes i Norge - om bruken skal ha forvaltningsmessig (og politisk) legitimitet. Dette foregår da også uten at de totale samfunnsmessige sidene ved bruken er synliggjort eller analysert. For Skognæringa Kyst SA fremstår det som et paradoks at flere av kystskogbrukets viktigste produksjonsarter, arter som har 120-250 års dyrkningshistorie, gjennom arbeidet med FAB og kategoriseringen som foretas blir forsøkt demonisert. Særlig alvorlig blir det når ADB gjennom de vurderinger som gjøres og bruk av svake datasett ikke evner å sette bruken av disse artene inn i en forståelig faglig kontekst. Det fremkommer heller ikke noe sted hvorvidt museer, institutter og fagpersonenes institusjoner stiller seg bak de vurderingene som er fremlagt til kommentar, altså hvorvidt ADBs vurderinger har eller bare utgir seg for å ha en institusjonell faglig legitimitet og konsensus.
- 3) FAB, det verktøy som anvendes i arbeidet, fremstår i utgangspunktet som et invertert system utarbeidet og tilpasset for rødlistede arter. Skognæringa Kyst SA mener – og har tidligere innvendt at kategoriseringen og klassene som benyttes er svært utilfredsstillende og gir et skinn og karakter av kvantitative vurderinger. I realiteten anvendes klassene og gjøres kategoriseringen sterkt eller helt skjønsmessig. Verktøyet, slik det fremstår etter revisjon og utfallet det gir ved bruk, er ikke sensitivitetstestet eller validert. Når det da i tillegg er slik at de «semi-kvantitative» vurderingene gjøres av enkeltpersoner (i dette tilfellet vesentlig fagbotanikere for karplantene) og ikke – som hevdet - av fagpaneler med spesifikk kompetanse på de artene som skal vurderes, da ligger det an til «kortslutninger». Vi frykter at «karplantegruppen» ikke besitter nødvendig ekspertise i bartrærnes systematiske botanikk eller har noe forstmessig utdanning. Skognæringa Kyst SA vil nødige angripe de fagpersoner som fra institutter, universiteter og museer er utvalgt til å gjøre arbeidet, men det synes i iveren ADB har i å gjennomføre svært mange vurderinger, at man har tillatt mye «venstrehåndsarbeid» gjennom bruk av dårlige, upålitelig data. Dels kjenner vi til at det er innhentet bistand fra konsulenter og konsulentfirmaer, og uten at arbeidet da har nødvendig vitenskapelig forankring. I de vurderinger som foreløpig er lansert 8.1. 2017 vil vi hevde at enkeltpersoners skjønn, og dels mangelfulle kunnskaper om artene (og til dels antipatier ovenfor visse fremmede bartrær), ville sett diametralt annerledes ut om andre fagpersoner med førstehåndskunnskap om artene hadde gjennomført vurderingen. Hvorvidt mangelfulle vurderinger rett og slett skyldes begrensede ressurser, har vi ikke grunnlag til å kunne vurdere. Bedre «sikting» av kjente «problemarter» har vært etterlyst fra vår side og refleksjoner om en slik protokoll mangler fortsatt.
- 4) ADBs anvendelse av begrepene produksjonsarealer og produksjonsarter er inkonsistent og ikke i samsvar med skogbrukets terminologi eller internasjonale definisjoner av produksjonsareal. ADB sier at «*Produksjonsareal=Det avgrensede areal av sterkt endra natur som spesifikt er avsatt til produksjon av en konkret produksjonsart. Produksjonsart = Art som brukes i produksjonsøyemed*». Ut fra kommentarene som er gitt til flere arter fremkommer

det helt klart at de som har foretatt fagvurderingene (evaluatorer) ikke kan ha en enhetlig forståelse for hva produksjonsarealene er eller omfatter og hvor grensene skal trekkes. Og det settes opp en kontrast som kalles «norsk natur». I FAB opereres det med henvisninger til NiN og kartlegging etter dette systemet. Så langt vi er kjent er det bare en meget begrenset del av Norges fastlandsareal som er kartlagt etter dette systemet, da blir det f.eks. å henføre effekter til prosentandeler av noe man ikke kjenner arealdekningen til et falsum.

Når det f.eks. i 1960 ble etablert et plantefelt med sitkagran etter en plan om videre tilplanting i et lyngheilandskap som bare partielt har blitt skjøttet de siste 50 år, hva er det da som representerer «sterkt endra natur» i 2017? Hvordan forholder man seg til forstyrrelser og påvirkninger? En økologisk risikoklassifisering som ikke setter en formålsrettet (og offentlig finansiert og godkjent!) bruk inn i en større sammenheng fremstår verdiløs! Innenfor norsk skogbruk har det helt siden 1740-tallet og vanlig systematisert fra 1950-tallet vært standarden å legge planmessige disponeringer til grunn for skogbehandlingen på en eiendom. Skogbruksplanene har vektlagt ressursregistrering (bestandsinndeling, bonitering), men har også lagt opp til en fag- og tidsmessig prioritering av dertil egna tiltak (foryngelseshogst, planting, naturlig foryngelse, ungsogpleie, tynning, etc.). I tillegg har det siden 1950-tallet vært laget kommunalt vedtatte skogreisingsplaner og senere områdeplaner/tiltaksplaner på gitte arealer langs kysten. I mange av disse plandokumentene er det lagt planer for skogplanting på spesifikke arealer, avansement i planteaktivitet over tid, skogbehandlingstiltak og beitefredning, hensyntagen til naturlig foryngelse mv. En ikke ubetydelig del av disse produksjonsarealer er over tid blitt avsatt og til dels tilrettelagt for naturlig gjenvækst. Når ADB i «FAB-basen» opererer med en rekke artsobservasjoner og herbariebelegg som man ikke vet om man kan henføre til et gitt produksjonsareal eller til kontrasten «lite endra natur», da fremstår spredningsvurderingene relativt verdiløse. Forholdet er meget kritisk fordi spredningsobservasjonene på «uklare arealer» utenfor plantefelt i tillegg er brukt som statistisk underlag for å beregne ekspansjonshastighet over tid – altså en vekting av endringene.

- 5) Bruken av forekomstruter på 2 x 2 km og forekomstareal der man har prøvd å selektere og anvende data på utsiden av «produksjonsarealene», har gitt datasett som er meget svake og som fremstår helt uegnet til den type analyse som her gjennomføres. Vi kan da også lese av de fremstillinger som er gitt at den som vurderer selv ikke «helt tror» på underlaget. Når systemet er bygd slik at det forventes en (sterk) positiv korrelasjon mellom «antallet spredningsenheter som kan bære frø (propagulepresset)» og registrert gjenvækst, burde vel den beregnede ekspansjonshastighet gjenspeile det samme. Vi finner her et lite troverdig resultat (Fig.1). Oppgitt mål kan ikke sammenlignes med relevant utenlandsk litteratur.

Figur 1. Ekspansjonshastighet (m/år) for ulike bartrær angitt etter ADBs foreløpige vurderinger per 8.1-18.

Ekstremverdiene for bartrærne angis for Pinus mugo (719 m/år), Abies concolor (616 m/år) og Larix x eurolepis (418 m/år). Ekspansjonshastigheten oppgis til verdier mellom 300-400 m/år for A. cephalonica, A. grandis, A. procera, P. engelmannii, P. sitchensis, P. cembra, P. contorta, Tsuga heterophylla og Thuja plicata. Vi har sjekket korrelasjonen mot kulturareal, men finner interessant nok overhode ingen sammenheng mellom ekspansjonshastighet og dyrkningareal oppgitt for disse artene. Vi finner ikke godt samsvar mellom kategorisering oppgitt på «spredningsaksen (m/mørketall)» og verdier angitt for ekspansjonshastighet. Vi oppfatter at det er to muligheter; Enten er datasettene mangelfulle/ubrukbare eller så holder kriteriesettet ikke vann. Vi velger å tro at det her må dreie seg om en kombinasjon.

- 6) Det er ikke mulig gjennom det som fremvises i ADBs foreløpige utlegging å få innsyn i datafilene brukt som underlag for hver art, dette bryter for øvrig med den åpenhetslinjen som er flagget. I kapittel 2.3 i retningslinjene har ADB lagt til grunn om at man bør operere med et en randsone like bred som artens individer er høye, som anses som en del av produksjonsarealet. Vi kan ikke se at så er gjort når man har «vasket» observasjonene. For en rekke treslag er det systematisk gjort innhenting av spredningsdata gjennom registrering av individer kloss inntil mortre eller bestandskant. Data som igjen er benyttet for å estimere spredning. Mye av registreringene på bartrærne synes å omfatte frøplanter eller småplanter. Dokumentasjonsunderlaget omfatter alle registreringer. At kun en liten del av de individene som er blitt observert i F₁ vokser opp til nye fertile individer er det ikke korrigert for i FAB.
- 7) Å bedømme hva som er naturlig gjenvekst og hva som er planting og hvilken art det dreier seg om krever faglig skolering. De såkalte «pøbelgran»-aksjoner som er iverksatt det siste tiåret i regi av miljø- og naturvernorganisasjoner for å registrere fremmede bartrær i artskart og på den måten kunne bidra til å få demonisert «fiendtlige arter» bør være gjenstand for en kritisk refleksjon hos ADB og i FAB. Når observasjoner, dels fra kulturbestand, dels uten kjent arealkategorisering, uten blygsel statistisk sett brukes som underlag for å tallfeste ekspansjon og der svært lite eldre data benyttes bør det være grunn til å reagere.

- 8) Skognæringa Kyst SA er kjent med at ADB har justert kriteriene i ADBs siste retningslinjer i FAB etter at vurderingene var igangsatt. Vi finner en slik praksis meget kritikkverdig.
- 9) Treslagene har blitt risikovurdert gjennom arbeid mot FAB. Så langt vi har fått bekreftet gjennom muntlig kontakt med P.A. Pedersen (som har vært rådgiver for vurderingene av hortikulære arter) og Per Holm Nygard (som har stått for vurderingen av noen skogstrær) er de faglige vurderingene foretatt av enkelt-personer og ikke av et fagpanel. Dette er en arbeidsform som vi klart oppfattet skulle forlates etter 2007-vurderingene, men som tydeligvis ennå ikke er innarbeidet i ADBs rutiner. Vi kan fortsatt ikke se at spørsmålet rundt transparens er ivaretatt, hvem som har hatt hovedansvaret for å gjøre vurderingene blir ikke synliggjort i FAB-sidene for den enkelte art. Er det slik at det er karplantegruppens leder som står ansvarlig for alle vurderingene? Hvem har gjort hva?
- 10) Vi har oppfattet det slik at også ett av ADBs styremedlemmer, professor Vigdis Vandvik, har tatt del i arbeidet for å påvirke/overprøve fagvurderingene. Skognæringa Kyst SA kjenner ikke til i hvilken grad vedkommende har påvirket arbeidsprosessene og retningslinjene, men vi finner å måtte nevne at en slik sammenblanding av roller i beste fall er oppsiktsvekkende.
- 11) I A-kriteriet skal den som vurderer angi populasjonens mediane levetid. ADB sier i retningslinjene at man med det skal forstå tid frem til modellert, projisert eller den antatte utdøinga av bestanden (og ved populasjonens mediane levetid er det 50% sannsynlighet for at populasjonen er dødd ut). Hvordan man skal forstå dette for vanlige produksjonsarter i skog av ulike kategorier som er underlagt en gitt forvaltning, f.eks. hogst, ungskogpleie og tynning, er overhode ikke berørt i vurderingene. Vi ser at de utenlandske treslagene nokså kategorisk er ført opp i strengeste klasse (>650). Logikken bak innplasseringen er vanskelig å forstå. Treslag, i allefall de som i markedsmessig sammenheng fremstår med en kommersiell verdi og som fremover kan utnyttes med positiv rotnetto, må vel forutsettes hogd? Om ikke, hva ligger til grunn for et slikt verdisyn? Scriptmodellen, slik den fremstår, er overhode ikke egnet for å vurdere forholdet da verken planlagte tiltak eller stokastiske forstyrrelser er hensyntatt på en relevant måte. Etterprøvbarehet som et generelt krav blir – når kun skjønnsmessige vurderinger råder grunnen, helt fiktive!
- F.eks. i tekstdelen i FAB er det for en rekke produksjonstreslag som er forsøkt langs kysten satt en forventet levealder like høyt som maksimale levealder observert i artens hjemland. Vi setter mange spørsmålstegn ved en slik forståelse og relevansen til vurderinger i norske miljø, det være seg vindutsatte arealer langs kysten og fjellskog preget av høg mortalitet.
- 12) Økologisk effekt blir i FAB kun henført til ingen eller negative effekter. For treslagsgruppen, hvor positive effekter ikke rent sjelden rapporteres i relasjon til at det finnes en rekke artsgrupper som lever i og på trærne, vil det resultere i en klar devaluering, relativt sett. En slik retningsorientert og endimensjonal forståelse av økologiske effekter må sies å være nokså oppsiktsvekkende i 2018. Det foreligger etter hvert svært mye litteratur om bl.a. arters fasilitering som ikke er tatt opp i retningslinjene eller gjenspeiles i FAB.
- 13) En kategorisering ved å kvantifisere negative effekter på rødlistearter og ikke minst på truede/sjeldne/utvalgte naturtyper (som kystlynghei) er en type verdisseting av natur som Skognæringa Kyst SA finner meget tvilsom, tendensiøs og historieløs. Dette fremstår mer enn

noe annet som et (politisk) verdivalg, der (deler av) noen kulturlandskap blir vurdert langt mer verdifull enn andre – og uansett påvirkningsgrad i slike så døper man det generelt om til uspesifiserte økologiske effekter.

Et eksempel er *Picea glauca*, kvitgran. Den ble innført til Norge allerede i 1790, og som en nøysom art ble den i perioden 1857 frem til ca. 1920 ikke rent sjelden brukt som vern-treslag på Lista, Jærstrendene, Karmøy og på en del andre «sander», for å stoppe sandflukt. Dens funksjon som «windbreaker» på lynchhei og i strandsonen var primært å utgjøre en bestanddel i et planlagt system av lebelter – i et vindutsatt landskap der husdyr, dyrka mark og bebyggelse skulle beskyttes. Det viste seg etter hvert at det angripes lett av rotråte. Nyttan av treslaget, som produksjonstre betraktet, var således mindre enn man først håpet, og populariteten falt da også utover på 1920- og 30-tallet. Lebeltene har likevel blitt stående og flere av disse har av grunneiere på kysten blitt skjøttet og har vært rikt verdsatt. Etter annen verdenskrig har planting av kvitgran i skogbruksmessig sammenheng i flg. plantestatistikken vært meget beskjeden. De vurderinger som ADB fremlegger om en tiltagende spredning siste tiår stiller vi svært mange spørsmålstegn ved. Kvitgrana og dens egenskaper er godt beskrevet i faglitteratur fra 1855 og frem til i dag. Lokalt i og ved lebeltene oppviser den beskjeden til moderat spredning, i sanddyner og tilstøtende naturtyper som dels er skapt av dens bruk i 150 år. Nå, i 2018, fordi den kategoriseres med spredning inn i kystlynghai, faller den inn automatisk ut med høy risiko (mens den i 2012 ble vurdert til låg risiko!) Datasettet for spredning må sies å være meget tynt. I FAB er det, så langt vi kan se benyttet for kvitgran 25 observasjoner angivelig utenfor kulturbestand (hvorav 11 småplanter forekommer i kystlynghai, av disse 7 fra samme område på Lista). Høydeangivelser på plantene og nøyaktig kartkoordinater for hvor hen plantene er funnet mangler det opplysninger om, slik at «vaskingen» som er gjort bare i noen grad er i samsvar med ADBs retningslinjer både i forhold til produksjonsareal, buffersone og forventet fertilt individ. Første obs. er fra 1911, deretter er det to obs. fra 70-tallet, 6 obs. fra 90-tallet og 12 obs mellom 2001 og 2010 og 4 obs fra 2011-2016. Vi er ikke kjent med at det foreligger norske studier som beskriver økologiske effekter av kvitgran. Vurderingen oppfattes som helt skjønsmessig, vi mener klart den fremstår i strid med ADBs retningslinjer om at effekter og spredning skal dokumenteres på en ordentlig måte.

For eksotiske treslag må effektene hva gjelder effekter på stedegen art være av adekvat skala og populasjonsstørrelsen må tydeliggjøres. Hvordan ADB og karplantegruppen har vurdert dette fremstår som vanskelig å tolke. Gjennomgående for mange arter mangler det dokumentasjon og referanser. Den uavhengighet som FAB-systemet stiller opp vedrørende å vurdere effekt langs en akse og så å vurdere og ikke minst dokumentere spredning langs den andre aksen blir systematisk brutt. Det fremstår meget besynderlig at ingen treslag, så langt vi kan se, som er vurdert til å ha stor eller moderat spredning, også er klassifisert med ingen økologisk effekt. Dette tyder enten på interkorrelasjon i systemet eller feiltolkning fra de som har gjort vurderingene.

- 14) Det fremstår som meget ullent hvordan fagpersonene vurderer treslagene hva gjelder I-kriteriet. At en art eller en nærstående art i samme slekt i annet dyrkningsland eller hjemland er vektor for en skadegjører, kan ikke i seg selv være argument eller nok for å vippe vedkommende art over i strengeste kategori. Her må det skilles konsistent mellom import av organismer som kan ha slike uønskede skadegjørere og dyrkning av den samme arten fra norsk materiale i norsk omgivelser. Gruppene som har vurdert sopper, insekter og karplanter synes ikke å ha avklart risikobildet seg imellom.

Et eksempel: *Cronartium ribicola*, Weymothfuruurust eller Solbærfiltrust, som i over 100 år har vært kjent for å kunne angripe 5-nålede amerikanske furuarter og som vertsveksler med Ribes-arter, oppfattes som en eurasiatisk soppart. Den er observert forekommende på 5-nålede eurasiatiske furuarter som *Pinus cembra*, *Pinus sibirica* og *Pinus peuce*, men har aldri medført skader på disse, så langt vi har klargjort. Over mange tiår har det i skogbruket vært et forbud mot frøimport og bruk av bl.a. *Pinus monticola* og *P. strobus* regulert gjennom forskrift, også andre fem-nålede amerikanske furuarter. Den økologiske effekten av *Pinus strobus* er først og fremst knyttet til vektorrollen for solbærfiltrust. Denne soppen er i utkastet plassert i kategori lav risiko. *Pinus strobus* har vist lite spredning og skal da som en logisk konsekvens plasseres i kategori lav

risiko til tross for at den er mottagelig for sykdommen. Ingen økologiske effekter er dokumentert. Men vurderingen som er gjort synes ikke å skille arter med ulik mottagelighet. Femmåla eurasiatiske furuarter som *Pinus cembra* og *Pinus sibirica* vært helt resistente mot soppen, og *Pinus peuce* har vært betraktet som nær resistent. Men i vurderingene av sistnevnte er den oppført som vektor og har derfor kommet ut med høg risiko.

- 15) For noen treslag som er vurdert mener Skognæringa Kyst SA at det denne gang er gjort en bedre jobb enn i 2012 med å dokumentere, finne frem norsk litteratur om spredning, utover generelle lærebokbetraktninger. Men for mange arter savnes det – der norske data ikke er å oppdrive, dokumentasjon og internasjonale referanser og vitenskapelige fagfelleverderte undersøkelser til hvordan artene opptrer i våre naboland, og hvilke egenskaper de har i tilsvarende miljøer, kulturlandskap og naturtyper. Tekstdelen inneholder mye prosa uten referanser eller dokumentasjon.
- 16) Mørketallsvurderingene fremstår som et forsøk på å kamuflere mangelfulle og dårlige data og er – i den kontekst FAB'en benyttes, uvitenskapelig. Vi spør oss hvorfor man ikke kan anvende «data deficiency», som man gjør i rødlistearbeidet. Føre-var prinsippet, slik det her benyttes, er slik vi bedømmer det, feilaktig anvendt.
- 17) Skognæring Kyst SA oversender som et vedlegg til dette brevet kommentarer til tekstdelen i vurderingene for aktuelle treslag. Her har vi forsøkt å begrunne og peke på hvorfor vurderingene som er gjort er svake eller feilaktige. Generelt må det gjelde som prinsipp at når dokumentasjon ikke foreligger må dette fremkomme tydelig. Ikke rent sjelden ser vi at det «diktes opp» eller blir fortolket og projisert økologiske effekter så vel som spredningsegenskaper basert på «magefølelse» og hvor meget mangelfulle og svake datasett er benyttet som underlag. Skognæringa Kyst SA mener følgende arter må få en ny gjennomgang pga. direkte feil i vurderingene, svakt skjønn eller udokumentert effekter:

Abies balsamea, bør nedjusteres fra potensiell høy risiko til lav risiko
Abies concolor, bør nedjusteres fra potensiell høy risiko til lav risiko
Abies lasiocarpa, bør tas ut av vurderingene, subsidiært nedjusteres fra høg risiko til lav risiko
Abies sibirica, bør nedjusteres til lav risiko
Acer pseudoplatanus, bør tas ut av vurderingene, etablert før 1800
Larix kaempferii, bør nedjusteres til lav risiko, se hybridlerk
Picea glauca, bør nedjusteres til lav risiko
Picea mariana, bør nedjusteres til ingen kjent risiko
Picea sitchensis, bør tas ut av vurderingene
Picea x lutzii, bør tas ut av vurderingene, subsidiært nedjusteres til lav risiko
Pinus banksiana, er ingen dørstokkart, ingen kjent risiko
Pinus cembra, bør nedjusteres til lav risiko; vurderingene er åpenbart konfundert med *Pinus sibirica*.
Pinus contorta, bør tas ut av vurderingene, subsidiært nedjusteres til lav risiko
Pinus mugo, bør nedjusteres til høg risiko
Pinus peuce, bør nedjusteres til lav risiko
Pinus strobus, bør nedjusteres til lav risiko
Pseudotsuga menziesii, bør nedjusteres til lav risiko
Robinia pseudoacacia, bør tas ut av vurderingene, innført før 1800. Kun vegetativ sp.
Sorbus intermedia, bør tas ut av vurderingene, innført før 1800
Taxus x media, bør nedjusteres til lav risiko
Thuja occidentalis, bør nedjusteres til lav risiko

Thuja plicata, bør nedjusteres til lav risiko
Tilia plataphyllos, bør nedjusteres til lav risiko (effekter er ikke adekvat dokumentert)
Tsuga heterophylla, bør nedjusteres til potensiell høg risiko
Tsuga mertensiana, er ingen dørstokkart, ingen kjent risiko

Det bemerkes at noen sjeldne parkmessig innførte bartreslag som Abies pinsapo, Sequiadendron sp., Pinus ponderosa, Larix occidentalis m.fl. er av ukjent grunn er utelatt. Et treslag som Abies fraseri, og som sporadisk har vært benyttet til juletre-produksjon, er heller ikke med på listen.

Som viktige produksjonsarter i skogbruket, underlagt faglige føringer og regelverk, må følgende arter rett og slett tas ut fordi dagens kriteriesettet i FAB overhode ikke er tilpasset den bruk og forvaltning som foregår for disse:

Picea sitchensis (skogproduksjon, tømmer)
Picea x lutzii (skogproduksjon, tømmer)
Pinus contorta (skogproduksjon, tømmer)
Larix kaempferii (skogproduksjon, tømmer)
Larix x marschlinsii (skogproduksjon, tømmer)
Pseudotsuga menziesii (skogproduksjon, tømmer)
Abies lasiocarpa (juletreplantasjer)
Abies nordmanniana (juletreplantasjer)
Abies procera (pyntegrønt, snittgrøntplantasjer)

Steinkjer/Voss, 21.01-18

Jan Ivar Rødland /s/

Styreleder Skognæringa Kyst SA

Jan Olsen/s/

Daglig leder Skognæringa Kyst SA

Kopi: Leder av karplantegruppen v/Reidar Elven

Listbeth Gederaas, ADB

Landbruksdirektoratet

Miljødirektoratet

Landbruks- og Matdepartementet

Allskog

Vestskog

Norges Skogeierforbund

Norskog

